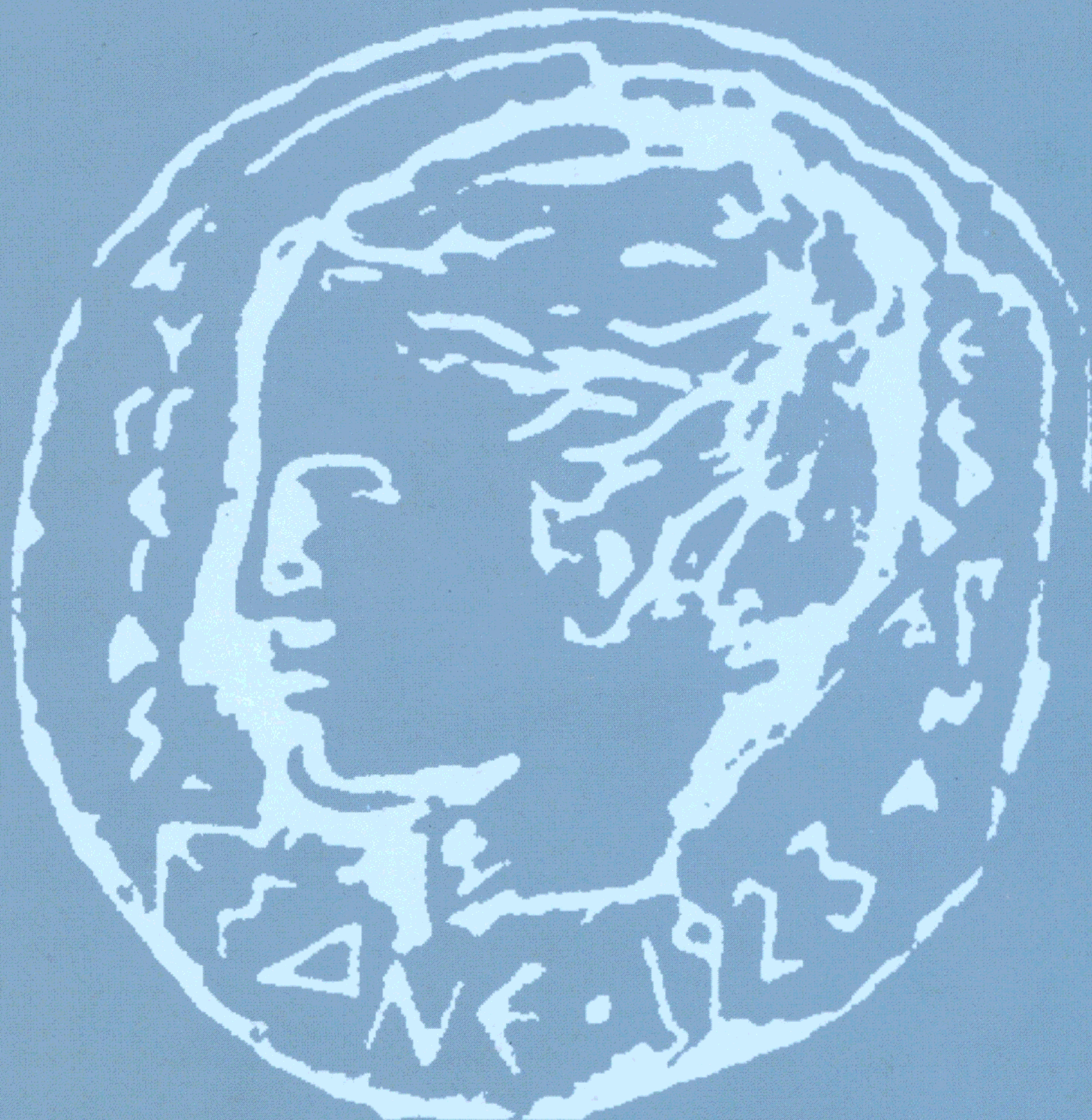

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τόμος 35 - Τεύχος 3 - Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1996

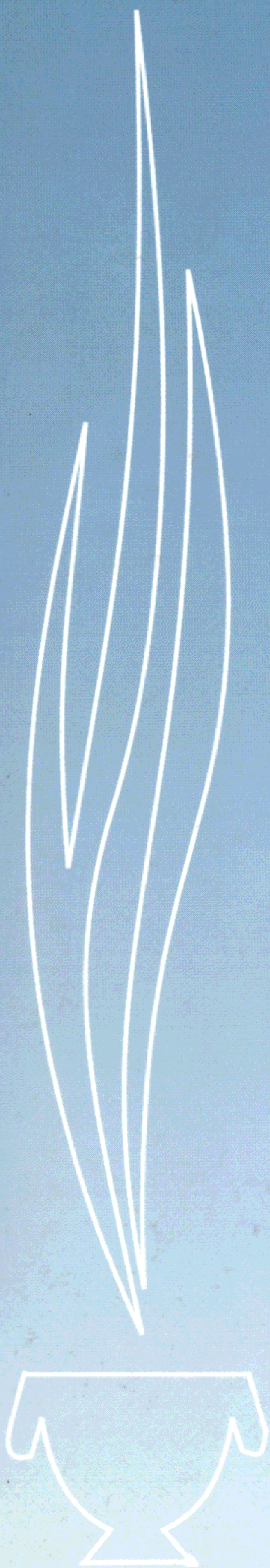

NOSILEFTIKI

QUARTERLY PUBLICATION OF THE
HELLENIC NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

Vol 35 - No 3 - July - September 1996

ISSN 1105-6843

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Συνέδριο του Συμβουλίου των Εθνικών Αντιπροσώπων του Διεθνούς Συμβουλίου Νοσηλευτών (ΔΣΝ) Απόδοση: Ε. Ράπτου	130
2. Η εκπροσώπηση των νοσηλευτών στην Ευρώπη Μ. Μαλγαρινού	134
3. Το στίγμα της ψυχικής νόσου: η άποψη της οικογένειας Δ. Λουκίσα	138
4. Χρόνια ασθένεια και οικογένεια: Νοσηλευτικές παρεμβάσεις Δ. Σαπουντζή-Κρέπια	152
5. Διατροφική υποστήριξη στο βαριά πάσχοντα Δ. Δημητρελλής, Ε. Μιτροπούλου	159
6. Τοποθέτηση νοσηλευτών για ασθενείς γενικού νοσοκομείου που παρουσιάζουν ψυχολογικά - ψυχιατρικά προβλήματα Μ. Πριάμη, Χ. Πλατί, Ι. Μαντάς	166
7. Δυσθυμικές καταστάσεις ανάμεσα στους νοσηλευτές Α. Παυλάκης	173
8. Η τεχνική «Δελφοί» στη μεθοδολογία της νοσηλευτικής έρευνας: κριτική ανάλυση Ε. Παπασταύρου	180
9. Σοφία Αποστολίδου - Λεδάκη Αφιέρωμα: Β. Λανάρα Επικήδειος: Κ. Μαυρίδου	187
10. Δραστηριότητες της Τοπικής Επιτροπής του ΕΣΔΝΕ Θεσσαλονίκης Ιουλίτα Πετροπούλου - Μαντζουράνη Αφιέρωμα: Άννα Λαζαρίδου - Παπαδοπούλου	190
11. Η Virginia Henderson, η πιο αγαπηγή νοσηλεύτρια του κόσμου απεβίωσε σε ηλικία 98 ετών Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών (ΔΣΝ) Απόδοση: Μ. Σπινθούρη	193
12. Υποτροφία εις μνήμην Ελένης Πατρινέλη 195	195
13. Συνέδρια 196	196
14. Οδηγίες για τους συγγραφείς 197	197

CONTENTS

1. Conference of the Council of National Representatives (CNR) of the International Council of Nurses (ICN) Translation: El. Raptou	130
2. Representation of Nurses in Europe M. Malgarinou	134
3. Family views on the stigma of mental illness D. Loukissa	138
4. Chronic illness and family: Nursing intervention D. Sapountzi - Krepia	152
5. Nutritional support to the critically ill patient D. Dimitrellis, E. Mitropoulou	159
6. Nurses' opinions for the hospitalized patients with psychological and psychiatric problems M. Priami, Ch. Plati, J. Mantas	166
7. Mood disturbances among cyptiot nurses A. Pavlakis	173
8. The «Delphi» technique in the methodology of nursing research. Critical analysis E. Papastavrou	180
9. Sophia Apostolidou - Ledakis A donation to her memory: V. Lanara Funeral oration: K. Mavridou	187
10. Activities of the Local Committee of HNGNA in Thessaloniki Ioulita Petropoulou - Mantzourani A donation to her memory: A. Lazaridou - Papadopoulou	190
11. Virginia Henderson, the most popular nurse of the whole world died at the age of 98 International Council of Nurses (ICN) Translation: M. Spinthouri	193
12. Scholarship in memory of Helen Patrinely 195	195
13. Conferences 196	196
14. Instructions to authors 197	197

- «ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΔΕΝ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΔΝΕ».
- ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΜΑΣ ΤΟ ΚΑΝΕΤΕ ΓΝΩΣΤΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΛΑΒΕΤΕ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσηλευτριών - Νοσηλευτών
Ελλάδος
Πύργος Αθηνών, Γ κτίριο, 2ος όροφος
Μεσογείων 2, 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 77 02 861

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Αγιώτου-Δημοπούλου
Ε. Γουλιά
Α. Καλοκαιρινού
Μ. Μαλγαρινού
Α. Παπαδαντωνάκη
Ε. Παπράκη
Α. Πορτοκαλάκη
Α. Ραγιά
Ε. Χαραλαμπίδου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Επίτ. Καθηγήτρια ΤΕΙ Αθηνών
Πύργος Αθηνών - Γ Κτίριο, 2ος όροφος - 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Α.Β.Ε.Ε.
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 80, 114 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 3624 728, 3609 342, 3601 605, FAX: 3601 679

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Νοσηλεύτριες/ές-Σπουδαστριες/ές	2500	δρχ.
Οργανισμοί-Εταιρείες-Βιβλιοθήκες	4500	δρχ.
Εξωτερικού	40	\$
Τιμή τεύχους	750	δρχ.
Τιμή τευχών 1990, 1991	600	δρχ.
» » 1985-1989	500	δρχ.
Παλαιότερα τεύχη	400	δρχ.

Τοποθέτηση νοσηλευτών για ασθενείς γενικού νοσοκομείου που παρουσιάζουν ψυχολογικά-ψυχιατρικά προβλήματα

Μαρία Πριάμη: Τομεάρχης Ν.Υ. Π.Γ.Ν.Α. «Ευαγγελισμός», Επισκ. Λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρυσάνθη Πλατή: Αναπλ. Καθηγήτρια Νοσ/κής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ι. Μαντάς: Αναπληρωτής Καθηγητής Νοσ/κής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΜΑΡΙΑ ΠΡΙΑΜΗ, ΧΡ. ΠΛΑΤΗ, Ι. ΜΑΝΤΑΣ Τοποθέτηση νοσηλευτών για ασθενείς γενικού νοσοκομείου που παρουσιάζουν ψυχολογικά-ψυχιατρικά προβλήματα.

Μελετήθηκαν 95 νοσηλεύτριες που εργάζονταν σε παθολογικές και χειρουργικές κλινικές του Π.Γ.Ν.Α. «Ο Ευαγγελισμός». Η μελέτη πραγματοποιήθηκε σε τρεις φάσεις - χρονική περίοδος 1990-1994. Διερευνήθηκαν οι τοποθετήσεις των νοσηλευτριών σε σχέση με την αποδοχή της νοσηλείας ασθενών γενικού νοσοκομείου, που κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο νοσοκομείο παρουσιάζουν ψυχολογικά/ψυχιατρικά προβλήματα. Η μελέτη βασίστηκε στη θεωρία της αλλαγής του Lewin's. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Kelson και Barton τροποποιημένο. Για τη στατιστική επεξεργασία χρησιμοποιήθηκε το student t-test.

Τα κυριότερα αποτελέσματα της μελέτης είναι: Από τη σύγκριση των μέσων τιμών 1ης και 2ης τοποθέτησης των νοσηλευτριών βρέθηκαν αυξημένες οι μέσες τιμές της 2ης τοποθέτησης στις ερωτήσεις: τέταρτη ($p=0,025$), ογδόη ($p=0,009$), ένατη ($p=0,001$) και δέκατη ($p=0,001$). Μείωση παρουσίασαν η δεύτερη ($p=0,003$) και πέμπτη ($p=0,001$). Κατά τη σύγκριση των μέσων τιμών 2ης και 3ης τοποθέτησης των νοσηλευτριών μείωση παρουσίασαν οι ερωτήσεις ένατη ($p=0,001$) και δέκατη ($p=0,001$). Αυξημένη βρέθηκε η πέμπτη ερώτηση ($p=0,001$).

Η συστηματική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση που έγινε στις νοσηλεύτριες κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης συνετέλεσαν στην αλλαγή της συμπεριφοράς τους, η οποία εκφράστηκε με στατιστικά σημαντική μείωση της αρνητικής τους θέσης στη 2η τοποθέτηση.

Τα αποτελέσματα της 3ης τοποθέτησης δείχνουν ότι η θετική αλλαγή που επήλθε στη 2η τοποθέτηση παρέμεινε σταθερή σε βαθμό στατιστικά σημαντικό. **Νοσηλευτική 3: 166-172, 1996**

Εισαγωγή

Τα ψυχολογικά προβλήματα νοσηλευομένων ασθενών γενικού νοσοκομείου, πολλές φορές, συνυπάρχουν με τα σωματικά νοσήματα. Τα προβλήματα αυτά είναι δυνατόν να επηρεά-

σουν την πορεία της νόσου, τη διάρκεια της νοσηλείας ή την αποτελεσματικότητα των θεραπευτικών παρεμβάσεων. Τις τελευταίες δεκαετίες η αναγνώριση της αποτελεσματικότητας της ψυχιατρικής παρέμβασης στο χώρο του γενικού νοσοκομείου κερδίζει συνεχώς έδαφος¹.

Η νοσηλευτική ψυχικής υγείας αποτελεί ειδικότητα της νοσηλευτικής, ασχολείται με την πρόληψη των ψυχικών διαταραχών, τη φροντίδα των ψυχικά αρρώστων, την αποκατάσταση, τη διατήρηση και την προαγωγή της υγείας^{2,3}.

Η σύγχρονη τάση για κάλυψη όλων των ψυχοκοινωνικών αναγκών των σωματικά πασχόντων ασθενών οδήγησε στην ανάπτυξη συμβουλευτικής ψυχιατρικής υπηρεσίας στα γενικά νοσοκομεία. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο ρόλος της διεπιστημονικής ομάδας, όπου ο νοσηλευτής ψυχικής υγείας αποτελεί ενεργό μέλος, προάγει σε μεγάλο βαθμό την ολιστική άποψη για τη νόσο και μειώνει το χάσμα μεταξύ καθαρά σωματικής ή καθαρά ψυχικής απαρχής της νόσου⁴.

Η γνώμη των νοσηλευτών για την ψυχική αρρώστια αποτελεί το πιο σημαντικό στοιχείο στην εμπειρία του αρρώστου, που κατά τη διάρκεια νοσηλείας του σε γενικό νοσοκομείο παρουσιάζει ψυχολογικά/ψυχιατρικά προβλήματα.

Η εργασία αυτή διερευνά α) πως τοποθετούνται οι γενικοί νοσηλευτές προς τους ασθενείς γενικού νοσοκομείου, οι οποίοι παρουσιάζουν ψυχολογικά/ψυχιατρικά προβλήματα, β) πως εκτιμούν την ειδική φροντίδα που παρέχεται από τους νοσηλευτές ψυχικής υγείας σ' αυτούς τους ασθενείς και γ) αν οι ίδιοι βοηθήθηκαν από το νοσηλευτή ψυχικής υγείας.

Πληθυσμός-Μέθοδος

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε στο Π.Γ.Ν. Αθηνών «Ο Ευαγγελισμός» στη χρονική περίοδο 1990-1994. Τον πληθυσμό της μελέτης αποτέλεσαν 104 νοσηλεύτριες που προέρχονταν από τις παθολογικές και χειρουργικές κλινικές, καθώς και ασθενείς από τις αντίστοιχες κλινικές του ίδιου νοσοκομείου.

Από τις 104 νοσηλεύτριες οι 4 αρνήθηκαν να πάρουν μέρος στη μελέτη, ενώ οι 5 δεν επέστρεψαν το ερωτηματολόγιο. Τελικά μελετήθηκαν 95 νοσηλεύτριες (σημειώνεται ότι στο χρόνο της μελέτης και στις συγκεκριμένες κλινικές δεν εργάζονταν άνδρες νοσηλευτές).

Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Kelson και Barton τροποποιημένο (πίνακας 1).

Οι τοποθετήσεις των νοσηλευτριών αφορούσαν τα ακόλουθα ερωτήματα: αν οι άρρωστοι με ψυχολογικά/ψυχιατρικά προβλήματα παρουσιάζουν περίεργη συμπεριφορά και δυσκολία στη συνεργασία τους, κατά πόσον αναζητούν ειδικούς ανθρώπους για να επικοινωνήσουν και εκφράσουν τα συναισθήματά τους, αν πρέπει να νοσηλεύονται στο ψυχιατρείο, μήπως τους αποφεύγουν λόγω των ψυχολογικών τους αντιδράσεων, κατά πόσον η νοσηλευτική τους φροντίδα είναι το ίδιο ενδιαφέρουσα όπως και των άλλων ασθενών, αν οι ειδικευμένοι στην ψυχική υγεία νοσηλευτές μπορούν να βοηθήσουν αποτελεσματικά τόσο τους ασθενείς, όσο και τους ίδιους τους νοσηλευτές. Τέλος, αν οι ασθενείς αυτοί αντιμετωπίζονται καλύτερα από τους νοσηλευτές ψυχικής υγείας.

Το ερωτηματολόγιο εξασφάλιζε την ανωνυμία των νοσηλευτών, συμπληρωνόταν κατά τη διάρκεια της εργασίας τους και προηγήθηκε της πρώτης φάσης. Το δεύτερο δόθηκε ένα χρόνο μετά και το τρίτο μετά τρία χρόνια από την έναρξη της μελέτης.

Για την ελαχιστοποίηση των συστηματικών σφαλμάτων η συμπλήρωση του δεύτερου και τρίτου ερωτηματολογίου έγινε από τις ίδιες τις νοσηλεύτριες. Για τη στατιστική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε η δοκιμασία student t-test.

Θεωρητικό πλαίσιο

Η στροφή της ψυχιατρικής από το παραδοσιακό ψυχιατρείο στις εναλλακτικές δομές-ψυχιατρικός τομέας, κλινική, εξωτερικά ιατρεία κ.λπ. - του γενικού νοσοκομείου, αποτέλεσε ιδεολογική επανάσταση, η οποία έγινε δεκτή με επιφύλαξη από το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, όπως άλλωστε συμβαίνει σχεδόν σε κάθε αλλαγή.

Η εργασία στηρίχθηκε στη θεωρία της αλλαγής του Lewin's⁸ επειδή προσφέρει κατάλληλο πλαίσιο εργασίας για τη διεργασία της αλλαγής. Σύμφωνα με το Lewin η επιτυχημένη αλλαγή διαχρονικά συμβαίνει σε τρεις φάσεις: της κατάργησης των καταστημένων ιδεών και πρακτικών (unfreezing), της αλλαγής (changing) και της σταθεροποίησης της αλλαγής (refreezing).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟ
ΜΗ ΓΡΑΦΕΤΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....
ΚΛΙΝΙΚΗ:
ΗΛΙΚΙΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΗ

Παρακαλούμε να σημειώσετε σταυρό (+) την απάντησή σας που εκφράζει καλύτερα αυτό που αισθάνεσθε απέναντι στους αρρώστους, των οποίων η συμπεριφορά εκδηλώνεται με ψυχολογικά/ψυχιατρικά προβλήματα.

	Οι άρρωστοι με ψυχολογικά/ψυχιατρικά προβλήματα	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Συμφωνώ αλλά μάλλον Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
1	Εμφανίζουν περίεργη συμπεριφορά, είναι ευερέθιστοι και απαιτητικοί					
2	Είναι ανήσυχοι και δημιουργούν προβλήματα στους συνασθενείς τους και το προσωπικό, καθώς και στην εφαρμογή της νοσηλείας και θεραπειάς					
3	Φαίνονται να ανησυχούν υπερβολικά για τα συμπτώματά τους					
4	Αναζητούν ειδικούς ανθρώπους να επικοινωνήσουν και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους					
5	Πρέπει να νοσηλεύονται στο ψυχιατρείο					
6	Παρουσιάζουν ψυχολογικές αντιδράσεις που αναγκάζουν τους νοσηλευτές να θέλουν να τους αποφύγουν					
7	Η νοσηλευτική φροντίδα τους προκαλεί φόβο στους νοσηλευτές					
8	Η νοσηλευτική φροντίδα τους είναι εξίσου ενδιαφέρουσα όπως και των άλλων ασθενών με σωματικά νοσήματα.					
9	Οι ειδικευμένοι στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας παίζουν καθοριστικό ρόλο στη βοήθεια των γενικών νοσηλευτών για τη φροντίδα των ασθενών με ψυχολογικά προβλήματα					
10	Αυτοί οι ασθενείς αντιμετωπίζονται καλύτερα από ειδικευμένους νοσηλευτές στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας					

Κατά την πρώτη φάση τα άτομα ευαισθητοποιούνται να αναγνωρίσουν την ανάγκη για αλλαγή και να κινητοποιηθούν προς διαπραγμάτευση του συγκεκριμένου προβλήματος. Αυτό επιτυγχάνεται με αύξηση της πίεσης για αλλαγή και μείωση της αντίστασης. Στη δεύτερη φάση επιδιώκεται η αλλαγή συνθηκών ή απόψεων και η απόκτηση νέων στάσεων. Τελικά, η τρίτη φάση μας βεβαιώνει, αν οι νέες στάσεις, δεξιότητες, γνώσεις ή συμπεριφορές σταθεροποιήθηκαν.

Οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν και στις τρεις φάσεις της μελέτης ήταν: προηγήθηκε ερωτηματολόγιο που ζητούσε τη γνώμη των νοσηλευτριών σχετικά με το πρόβλημα. Μετά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, ακολούθησε ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των νοσηλευτριών σχετικά με την αποδοχή της επικείμενης αλλαγής. Η διαδικασία αυτή, αντιστοιχεί στην πρώτη φάση και κάλυψε τη χρονική περίοδο ενός έτους - Απρίλιος 1990.

Στη συνέχεια, η νοσηλεύτρια της Διασυνδεδετικής Συμβουλευτικής Ψυχιατρικής υπηρεσίας, όταν καλείτο να προσφέρει ειδική βοήθεια στους ασθενείς, ενεθάρρυνε τις γενικές νοσηλεύτριες να συμμετέχουν στη διαδικασία των παρεμβάσεων, με σκοπό να προσεγγίζουν με ευκολία τους ασθενείς, να κατανοήσουν τα προβλήματά τους, να εξοικειωθούν με τις διάφορες τεχνικές επικοινωνίας και να τους αποδεχτούν όπως και τους άλλους ασθενείς. Η εργασία αυτή διήρκεσε ένα έτος και κάλυψε τη δεύτερη φάση - Απρίλιος 1991.

Στον ίδιο χρόνο, που συμπίπτει με την έναρξη της τρίτης φάσης ζητήθηκε από τις νοσηλεύτριες να συμπληρώσουν ξανά το ερωτηματολόγιο με σκοπό να διερευνηθεί αν επιμένουν στην αρνητική τους γνώμη, όπως αυτή διατυπώθηκε στην πρώτη τους τοποθέτηση.

Η παροχή ειδικής φροντίδας στους ασθενείς από τις νοσηλεύτριες ψυχικής υγείας συνεχίστηκε κανονικά μέχρι τον Απρίλιο του 1994. Προκειμένου να διαπιστωθεί αν η θετική αλλαγή που διαπιστώθηκε στην προηγούμενη τοποθέτηση των νοσηλευτών σταθεροποιήθηκε, τον Απρίλιο του 1994 δόθηκε ξανά το ερωτηματολόγιο. Τα αποτελέσματα ακολουθούν.

Αποτελέσματα

Από τη σύγκριση των μέσων τιμών πρώτης και δεύτερης τοποθέτησης των νοσηλευτριών (πίνακας 2), παρατηρείται αύξηση της μέσης τιμής της δεύτερης τοποθέτησης των νοσηλευτριών σε σχέση με την πρώτη στις ερωτήσεις: τέταρτη ($p=0,025$), όγδοη ($p=0,009$), ένατη ($p=0,001$) και δέκατη ($p=0,001$). Μείωση παρουσίασαν οι μέσες τιμές της δεύτερης τοποθέτησής τους στις ερωτήσεις: δεύτερη ($p=0,003$) και πέμπτη ($p=0,001$).

Η σύγκριση των μέσων τιμών πρώτης και τρίτης τοποθέτησης των νοσηλευτριών (πίνακας 3), έδειξε μείωση της μέσης τιμής της τρίτης τοποθέτησής τους έναντι της πρώτης στη δεύτερη ερώτηση ($p=0,043$). Αυξημένες βρέθηκαν οι ερωτήσεις όγδοη ($p=0,007$) και δέκατη ($p=0,013$).

Σχετικά με τη σύγκριση των μέσων τιμών δεύτερης και τρίτης τοποθέτησης των νοσηλευτριών (πίνακας 4), βρέθηκε αυξημένη η μέση τιμή της τρίτης τοποθέτησης έναντι της δεύτερης στην πέμπτη ερώτηση ($p=0,001$). Εξάλλου μείωση παρουσίασαν οι μέσες τιμές της τρίτης τοποθέτησής τους στην ένατη ($p=0,001$) και δέκατη ($p=0,001$) ερώτηση αντίστοιχα.

Συζήτηση

Οι αρχικές επιφυλάξεις των νοσηλευτών, που σχετίζονται με τη δεύτερη, τέταρτη και πέμπτη ερώτηση, όπως διατυπώθηκαν στην πρώτη τους τοποθέτηση, συμφωνούν με τα ευρήματα των Kelson και Barton, ότι οι νοσηλεύτριες γενικών τμημάτων χαρακτηρίζουν τον άρρωστο με ψυχολογικά/ψυχιατρικά προβλήματα ανήσυχο και προβληματικό κατά την αντιμετώπισή του. Οι συνέπειες που προκύπτουν από τέτοιου είδους τοποθετήσεις, συνήθως, επηρεάζουν τη σχέση ασθενή-νοσηλευτή, δυσκολεύουν την αποδοχή της προβληματικής συμπεριφοράς, αποθαρρύνουν την παροχή υποστηρικτικής φροντίδας και τελικά οδηγούν στην απόρριψη, αφού με την επιλογή της πέμπτης ερώτησης οι νοσηλεύτριες συμφωνούσαν ότι οι ασθενείς πρέπει να νοσηλεύονται στο ψυχιατρείο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2**Σύγκριση μέσων τιμών 1ης και 2ης τοποθέτησης των νοσηλευτριών**

	1n τοποθέτηση $x \pm SD$	2n τοποθέτηση $x \pm SD$	t	p(t)	
2	Είναι ανήσυχoi και δημιουργούν προβλήματα στους συνασθενείς τους και το προσωπικό καθώς και στην εφαρμογή της νοσηλείας και της θεραπείας	2.295 ± 0.836	1.947 ± 0.736	3.08	0.003
4	Αναζητούν ειδικούς ανθρώπους να επικοινωνήσουν και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους	1.832 ± 0.919	2.158 ± 1.151	-2.28	0.025
5	Πρέπει να νοσηλεύονται στο ψυχιατρείο	3.319 ± 1.147	2.681 ± 1.090	4.339	0.001
8	Η νοσηλευτική φροντίδα τους είναι εξίσου ενδιαφέρουσα όπως και των άλλων ασθενών με σωματικά προβλήματα	1.642 ± 0.798	1.989 ± 1.096	-2.68	0.009
9	Οι ειδικευμένοι στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας παίζουν καθοριστικό ρόλο στη βοήθεια των γενικών νοσηλευτών για τη φροντίδα των ασθενών με ψυχολογικά προβλήματα	1.380 ± 0.509	2.632 ± 1.140	-10.08	0.001
10	Αυτοί οι ασθενείς αντιμετωπίζονται καλύτερα από ειδικευμένους νοσηλευτές στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας	1.263 ± 0.466	2.263 ± 1.132	-7.82	0.001

ΠΙΝΑΚΑΣ 3**Σύγκριση μέσων τιμών 1ης και 3ης τοποθέτησης των νοσηλευτριών**

	1n τοποθέτηση $x \pm SD$	3n τοποθέτηση $x \pm SD$	t	p(t)	
2	Είναι ανήσυχoi και δημιουργούν προβλήματα στους συνασθενείς τους και το προσωπικό καθώς και στην εφαρμογή της νοσηλείας και της θεραπείας	2.295 ± 0.836	2.032 ± 0.869	2.06	0.043
8	Η νοσηλευτική φροντίδα τους είναι εξίσου ενδιαφέρουσα όπως και των άλλων ασθενών με σωματικά προβλήματα	1.642 ± 0.798	1.968 ± 1.869	-2.78	0.007
10	Αυτοί οι ασθενείς αντιμετωπίζονται καλύτερα από ειδικευμένους νοσηλευτές στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας	1.263 ± 0.466	1.474 ± 0.616	-2.53	0.013

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Σύγκριση μέσω τιμών 2ης και 3ης τοποθέτησης των νοσηλευτριών

	Πρόβλημα αρρώστου	2n τοποθέτηση x ± SD	3n τοποθέτηση x ± SD	t	p(t)
5	Πρέπει να νοσηλεύονται στο ψυχιατρείο	2.674 ± 1.091	3.327 ± 1.003	-4.25	0.001
9	Οι ειδικευμένοι στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας παίζουν καθοριστικό ρόλο στη βοήθεια των γενικών νοσηλευτών για τη φροντίδα των ασθενών με ψυχολογικά προβλήματα	2.592 ± 1.147	1.490 ± 0.613	8.42	0.001
10	Αυτοί οι ασθενείς αντιμετωπίζονται καλύτερα από ειδικευμένους νοσηλευτές στη νοσηλευτική ψυχικής υγείας	2.235 ± 1.129	1.459 ± 0.612	5.92	0.001

Εξάλλου οι απαντήσεις των νοσηλευτριών όπως προκύπτει από την τέταρτη ερώτηση, ότι δηλαδή οι ασθενείς αυτοί επιζητούν ειδικούς ανθρώπους να επικοινωνούν και να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, μας επιτρέπει να υποθέσουμε ότι υπάρχει κάποιο κενό στη νοσηλεία τους, το οποίο δεν καλύπτεται από τους γενικούς νοσηλευτές.

Επίσης πρέπει να ληφθεί ότι οι γενικοί νοσηλευτές των παθολογικών και χειρουργικών κλινικών δυσκολεύονται να αποδεχτούν και να χειριστούν τους ασθενείς με ψυχιατρικές διαταραχές, σε βαθμό που χρειάζονται συμβουλευτική βοήθεια από ειδικό νοσηλευτή ψυχικής υγείας. Ο ειδικός νοσηλευτής μπορεί να διαγνώσει έγκαιρα τη διαμάχη στη σχέση ασθενή-νοσηλευτή, να παρέμβει αποτελεσματικά και να αποτρέψει ενδεχόμενη κρίση στο θεραπευτικό περιβάλλον.

Ακόμα ο ειδικός νοσηλευτής ψυχικής υγείας φαίνεται ότι μπορεί να αντιμετωπίσει τον σωματικά πάσχοντα ασθενή ως ψυχοσωματική ολότητα και να παίξει σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των νοσηλευτών παρέχοντάς τους συμβουλές και κατευθύνσεις, με σκοπό την παροχή αποτελεσματικότερης φροντίδας σ' αυτούς τους ασθενείς¹².

Η θετική αλλαγή της συμπεριφοράς των νοσηλευτριών, όπως αυτή εκφράστηκε στη δεύτερη τοποθέτησή τους, αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στην επίδραση της συστηματικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, που δέχτηκαν από τη νοσηλεύτρια ψυχικής υγείας. Ειδικότερα, η συμβολή της ήταν σημαντική στο να κατανοήσουν και αποδεχτούν τη συμπεριφορά των ασθενών, να αναπτύξουν διαπροσωπικές διεξιότητες αναγκαίες για επιτυχή προσέγγιση και θετική επικοινωνία και κατανοήσουν τις δικές τους συναισθηματικές αντιδράσεις.

Αναφορικά με τη σταθεροποίηση της αλλαγής, φαίνεται ότι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην αλλαγή της συμπεριφοράς των νοσηλευτριών, η υποδειγματική κλινική διδασκαλία και συμπεριφορά της νοσηλεύτριας ψυχικής υγείας, η οποία ακολούθησε με συνέπεια τη στρατηγική της αλλαγής του Lewin's, της οποίας το θεωρητικό πλαίσιο εργασίας δίνει τη δυνατότητα να διαγνωστεί η διάσταση προς την αλλαγή και να εφαρμοστεί η κατάλληλη επικοινωνία και οι στρατηγικές εκπαίδευσης σε όλη τη διάρκεια της διεργασίας της αλλαγής.

Παρά το γεγονός ότι τα ευρήματα της μελέτης μας δείχνουν ότι ο αρχικός της σκοπός έχει

επιτευχθεί, κρίνεται σκόπιμη η διερεύνηση του κλινικού διδακτικού ρόλου του νοσηλευτή ψυχικής υγείας σε μεγαλύτερο δείγμα, ώστε τα ευρήματα που θα προκύψουν να μπορούν να γενικευτούν..

M. PRIAMI, CH. PLATI, J. MANTAS, Nurses' opinions for the hospitalized patients with psychological and psychiatric problems. *The paper examines the general nurses position concerning the nursing care acceptance of the patient's who during the hospitalization present psychological/psychiatric problems, the special care given to those patients by the mental health nurse, as well as their own help. 95 nurses working in medical and surgical clinics of the Evangelismos General District Hospital of Athens were studied. The study conducted in three phases-during the year 1990-1994. The Kelson's and Barton's questionnaire was used moderately. The study based on Lewin's change theory. For the statistical analysis the student's t-test was applied. The main results are: Comparing the mean value of the 1st and 2nd nurses positions showed the following: increase presents the mean value of the second nurses' position to fourth ($p=0,0025$), eight ($p=0,009$), ninth ($p=0,001$) and tenth ($p=0,001$) questions. Decrease present the second ($p=0,003$) and fifth ($p=0,001$) questions. Comparing the mean value of the 1st and 3rd nurses positions showed: Decrease to the mean value of the 3rd nurses' position to ninth ($p=0,001$) and tenth ($p=0,001$) questions. Increase presents the fifth ($p=0,001$) question.*

The findings of the study show that the positive change expressed by general nurse in the second position remained unchanged in the 3rd with statistical significance ($p=0,001$). These finding confirm in some degree the achievement of the purpose of the study.

*In spite of the positive results of the study we feel that further investigation is needed to the clinical educative role of the mental health nurse to the patients and to the general nurses as well. **Nosileftiki 3: 1-7, 1996***

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Jimerson SS. Expanded practice is psychiatric nursing. *Nurs Clin North Am* 1986, 21:527-535.
2. Cohen F. Stress and bodily illness. *Psychiatr Clin North Am* 1981, 4:269-286.
3. Strain J. Liaison psychiatry: Treating psychological reaction of the medically ill. *Medical World News Review* 1974, 1:42.
4. Leve JS, and Lewis A. Psychiatric consultation-liaison nursing. In: Beck CK, Rawlins RP, Williams SR. *Mental health-psychiatric nursing. A holistic life-cycle approach.* 2nd ed. St Louis CV Mosby Co, 1988.
5. Fife B, Lemler S. The psychiatric nurse specialist: A valuable asset in the general hospital. *J Nurs Adm* 1983, 13:14-17.
6. Gerson S, Bassuk E. Psychiatric emergencies. An overview. *Am J Psychiatry* 1989, 137: 1-11.
7. Kelson MI and Barton D. The nursing questionnaire as a facilitator of psychological care of medical and surgical wards. *Perspect Psychiatr Care* 1972, 10: 123-127.
8. Lewin K. *Frontiers in group dynamics: Concept, method and reality in social science human relations:* 1947:1:5-42.
9. Πριάμη Μ. Συμβολή του νοσηλευτή ψυχικής υγείας στο γενικό νοσοκομείο. *Νοσηλευτική* 1991, 30:29-34.
10. Ραγιά Α. *Ψυχιατρική Νοσηλευτική. Θεμελιώδεις αρχαί.* Αθήναι: Εκδόσεις Αδελφότητος «Ευνίκη». 1978.
11. Ραγιά Α. Η νοσηλευτική ψυχικής υγείας στη γενική κλινική νοσηλευτική. *Νοσηλευτική* 1991, 30(1): 13-16.
12. Edwards K. Preliminary study of users' and nursing students' views of the role of the mental health nurse». *J Adv Nurs* 1995, 21: 223-23;